

Region dziś

Autor: Agnieszka Piotrowska i Krzysztof Kowalkowski

{smoothgallery album=63}Kociewie to drugi obok Kaszub region Pomorza Gdańskiego. Należy według obecnych podziałów administracyjnych częściowo do województwa pomorskiego, a częściowo do kujawsko-pomorskiego. W zależności od szerszego bądź węższego pojmowania Kociewia podawane są różne informacje o obszarze i liczbie mieszkańców. Najczęściej wymienia się, że Kociewie zajmujące 3,1 tys.km2 zamieszkuje 250 tys. osób (np. <http://wikipedia.org.pl>, <http://kociewiak.pl>). W innych źródłach podaje się obszar 3,5 tys. km2 i liczbę 340 tys. mieszkańców (np. <http://ekociewie.pl>). Największym miastem Kociewia i jednym z najstarszych miast pomorskich jest Tczew, który liczy nieco ponad 60 tys. mieszkańców. Znajduje się w nim Muzeum Wisły (oddział Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku) – jedyna taka placówka w Polsce i czwarta na świecie (od 1984 roku) oraz liczący ponad 150 lat most drogowo-kolejowy przez Wisłę uznany w 2004 r. przez Amerykańskie Stowarzyszenie Inżynierów Budownictwa za Międzynarodowy Zabytek Inżynierii Budowlanej. Za stolicę regionu jest jednak uznawany Starogard Gdański (ponad 48 tys. mieszkańców), także zaliczany do najstarszych miast pomorskich, w którym mieści się muzeum regionalne – Muzeum Ziemi Kociewskiej prezentujące sztukę i tradycje Kociewia. Ważnym miastem regionu jest Pelplin (9,2 tys. mieszkańców w 2008 r.) – stolica diecezji pelplińskiej Kościoła Rzymskokatolickiego z gotycką bazyliką katedralną i muzeum diecezjalnym, w którym jest przechowywany egzemplarz Biblii Gutenberga. Pelplin uznany był za ośrodek życia kulturalnego na Pomorzu w XIX i XX w. Słynie także z wydawnictwa Bernardinum, o 180-letniej historii, dysponującym nowoczesną drukarnią, które obok wielu cennych książek wydaje także unikatowe pozycje, jak faksymile Biblii Gutenberga, De revolutionibus orbium Coelstinum Mikołaja Kopernika czy Rękopis partytury koncertu f-moll Fryderyka Chopina. To tu od 1836 roku z przerwą w latach komunizmu, działa Collegium Marianum, będące w trudnych czasach zaboru ostoją polskości. W Gniewie można odwiedzić gotycki zamek i barokowy pałac królowej Marysieńki Sobieskiej, której mąż król Jan Sobieski pełnił przez wiele lat urząd starosty gniewskiego. W niedalekim Piasecznie znajduje się jedyne w Polsce Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego oraz sanktuarium maryjne. Na południowym krańcu Kociewia posadowione są średniowieczne miasta Świecie z ruinami gotyckiego zamku i Nowe z pozostałością pokrzyżackiego zamku i działającym tam Centrum Kultury „Zamek”. Kociewie ma własny hymn autorstwa ks. Bernarda Sychty, etnografa i słownikarza, wielce zasłużonego dla Kociewia autora trzutomowego Słownictwa kociewskiego na tle kultury ludowej, ma także od 2003 roku swój herb (gryf). W regionie, którego granice wyznaczają zjawiska gwarowe i etnograficzne, a nie podziały administracyjne i geograficzne, prowadzona jest ożywiona działalność kulturalno-społeczna (w mniejszym stopniu dotyczy to Kociewia południowego). Żyje jest poczucie „bycia Kociewiakiem”, nawiązywanie do przeszłości kultury regionu, rozbudzanie patriotyzmu lokalnego. Na Kociewiu działa wiele stowarzyszeń i organizacji społeczno-kulturalnych, m.in. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Stowarzyszenie Kociewskie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Kociewskiej, Federacja Stowarzyszeń i Związków „Kociewska Więźba”, Stowarzyszenie Przyjaciół Skórcza i Ziemi Kociewskiej, Stowarzyszenie „Kultura Kociewia”, Towarzystwo Miłośników Pelplina, Kociewskie Towarzystwo Oświatowe, Towarzystwo Przyjaciół Dolnej Wisły, Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świeciu, Centrum Kultury „Zamek” w Nowem, Pracownia Edukacji Regionalnej „Pod Wiatrakami” w Warlubiu. Działający w Starogardzie Instytut Kociewski jest wydawcą licznych publikacji o Kociewiu. Kociewski Kantor Wydawniczy w Tczewie wydaje wiele publikacji regionalnych: albumów, tomików prozy i poezji kociewskiej, oraz kwartalnik „Kociewski Magazyn Regionalny”. Wydawane są gazety lokalne o zasięgu powiatowym typu „Gazeta Tczewska”, „Gazeta Kociewska”, „Więści z Kociewia”, „Panorama Kociewia” oraz liczne publikacje wydawane przez gminy. Wszystko to sprzyja odradzaniu się kultury kociewskiej, w tym także gwary. Jej upowszechnianiu służą Kongresy Kociewskie oraz m.in. takie imprezy, jak: Przegląd Zespołów Folklorystycznych w Piasecznie, coroczne Konkursy Recytatorskie Prozy i Poezji Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim, „Jarmark Kociewski” w Świeciu, „Turniej Wiedzy o Nowem i Kociewiu” i „Dzień Kociewski” w Nowem, „Festiwal Smaku” i wiele innych imprez kulturalnych. Sejmik województwa pomorskiego ustanowił rok 2005 Rokiem Kociewskim. W 2007 r. po raz pierwszy ogłoszono 10 lutego Światowym Dniem Kociewia (w 200-setną rocznicę pierwszej pisemnej wzmianki o nazwie regionu). Położenie Kociewia i różnorodność krajobrazu (liczne jeziora, rzeki, lasy), wiele interesujących zabytków, specyficzna kultura ludowa (pielęgnowana i rozwijana) – to wszystko także sprzyja rozwojowi turystyki (w tym agroturystyki). Wizytówką regionu są liczne, bardzo dobrze opracowane serwisy internetowe prezentujące w sposób interesujący najważniejsze informacje o regionie, jego walorach turystycznych, kulturze i historii. Źródła (z dnia 20 XII 2008): <http://www.tczew.pl> <http://www.wikipedia.org.pl> <http://www.kociewiak.pl> <http://www.ekociewie.pl> <http://www.kociewie.info.pl> Fotografie: Maciej Łabudzki, Renata Dombrowska